

POWIATOWY URZĄD PRACY W ZGORZELCU
CENTRUM AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ
59-900 Zgorzelec, ul. Pułaskiego 14
Telefon/fax 75 77 55 605; 75 77 55 606
e-mail: wrzg@praca.gov.pl; <http://zgorzelec.praca.gov.pl/>

***Informacja o sytuacji osób
niepełnosprawnych na lokalnym rynku
pracy oraz zrealizowanych w 2015 roku
programach aktywizacji zawodowej.***

Zgorzelec, luty 2016 r.

Wstęp.

Obecnie funkcjonuje kilka modeli definiowania niepełnosprawności. W modelu medycznym niepełnosprawność to długotrwały stan występowania pewnych ograniczeń w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu człowieka. Ograniczenia te spowodowane są na skutek obniżenia sprawności funkcji fizycznych, psychicznych bądź umysłowych. Jest to także uszkodzenie, czyli utrata lub wada psychiczna, fizjologiczna, anatomiczna struktury organizmu. Utrata ta może być całkowita, częściowa, trwała lub okresowa, wrodzona lub nabyta, ustabilizowana lub progresywna.

W modelu funkcjonalnym niepełnosprawność jest definiowana przez *funkcję* (mówienie, chodzenie, myślenie, pamięć, etc.). Ponadto niepełnosprawność w tym ujęciu nie jest statyczna, lecz dynamiczna i następuje w odrębnych etapach, które mogą następować po sobie lub występować jednocześnie.

Kolejnym określeniem jest niepełnosprawność społeczna (ang. disability), czyli inaczej są to warunki jakie społeczeństwo stwarza niepełnosprawnym. Niepełnosprawność społeczna jest w dużej mierze wyznaczana przez warunki jakie społeczeństwo zapewnia osobom niepełnosprawnym – takim jak przystosowanie transportu czy budownictwa dla osób niepełnosprawnych. Mówiąc obrazowo to społeczeństwo określa kto i w jaki sposób jest niepełnosprawny; dla przykładu osoba studiująca na wyższej uczelni i poruszająca się na wózku inwalidzkim jest niepełnosprawna tylko wtedy, kiedy nie może wjechać do budynku wyższej uczelni, w którym są wysokie schody.

W Polsce obowiązuje definicja opracowana przez Zespół przy Pełnomocniku Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych określająca, iż „Niepełnosprawną jest osoba, której stan zdrowia fizycznego lub psychicznego powoduje trwałe lub długotrwałe utrudnienie, ograniczenie lub uniemożliwienie udziału w stosunkach społecznych i wypełnianie ról wg przyjętych kryteriów i obowiązujących norm”, a w szczególności są to osoby, które uzyskały orzeczenie:

- zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znaczny, umiarkowany ,lekki),
- całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy lub
- rodzaju i stopniu niepełnosprawności osoby, która nie ukończyła 16 roku życia.

Osoba niepełnosprawna, jako uczestnik rynku pracy, w wielu sytuacjach pozbawiona jest dostępu do zatrudnienia oraz odpowiedniego do potrzeb wsparcia w jego pozyskaniu i utrzymaniu. Nierzadko spotyka się też z negatywnymi postawami społecznymi zarówno pracodawców jak i pracowników sprawnych. Dynamicznie zmieniający się współczesny rynek pracy stanowi obszar wielu działań mających na celu wsparcie zatrudnienia szczególnie tych osób, które mają niewielkie szanse na podjęcie pracy.

Większość zadań związanych z aktywizacją na rynku pracy, w tym realizacja zadań związanych z systemem opieki i pomocy osobom niepełnosprawnym została scedowana na jednostki samorządowe szczebla powiatowego. W praktyce obowiązki te spoczywają na powiatowych centrach pomocy rodzinie oraz powiatowych urzędach pracy. Powiatowy Urząd Pracy w Zgorzelcu realizuje zadania na rzecz rehabilitacji zawodowej i zatrudniania osób niepełnosprawnych, rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego

zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

Osoba niepełnosprawna zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, bez względu na rodzaj i stopień niepełnosprawności, ma prawo zarejestrować się w powiatowym urzędzie pracy i w zależności od spełnienia warunków ustawy może uzyskać status osoby bezrobotnej lub poszukującej pracy.

Uzyskanie statusu osoby bezrobotnej lub poszukującej pracy niepozostającej w zatrudnieniu daje możliwość korzystania w pełni przez taką osobę z instrumentów i usług rynku pracy oferowanych przez Urząd w zakresie rehabilitacji zawodowej w ramach w/w ustawy lub ustawy z dnia z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Działania te finansowane są ze środków Funduszu Pracy lub środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych, a także ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektów realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy.

I. Ogólna charakterystyka osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu.

Trudna sytuacja osób niepełnosprawnych na rynku pracy związana jest z ich niską aktywnością zawodową. Osoby niepełnosprawne stanowią grupę bezrobotnych, która ze względu na istnienie różnorodnych barier społecznych, ma największe trudności w uzyskaniu zatrudnienia. Podstawowym źródłem problemów są bariery w dostępie do edukacji i niski poziom doświadczenia zawodowego.

Ważna jest też zmiana sposobu postrzegania świata przez osoby niepełnosprawne i ich problemów w aktywizacji zawodowej i społecznej. Problemy osób niepełnosprawnych zarówno na rynku pracy jak i w systemie edukacji związane jest często z barierami architektonicznymi. Dlatego też nie bez znaczenia są działania skierowane na eliminowanie barier architektonicznych w starych budynkach. W większości nowych obiektów bariery takie już nie występują. Często zakres realizowanych działań uzależniony jest od możliwości finansowych poszczególnych podmiotów.

Trudna sytuacja zawodowa osób niepełnosprawnych wynika w głównej mierze z faktu, iż osoby te mają problem ze znalezieniem pracy i utrzymaniem jej. Osoby niepełnosprawne nie mają takich samych szans na zatrudnienie, jak osoby sprawne. Może to wynikać zarówno z mniejszej wydajności ,jak i niemożliwości pracy na wszystkich stanowiskach pracy. Pracodawca zatrudniający osobę niepełnosprawną bierze pod uwagę konieczność poniesienia dodatkowych kosztów na adaptację miejsca pracy lub kosztów mniejszej produkcji.

W niniejszej informacji przedstawiona została sytuacja osób zamieszkałych na terenie powiatu zgorzeleckiego, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu i posiadających orzeczony stopień niepełnosprawności.

Tabela 1**Podstawowe dane statystyczne w 2015 roku.**

	Osoby pozostające w ewidencji PUP Zgorzelec na dzień 30.06.2015		Osoby pozostające w ewidencji PUP Zgorzelec na dzień 31.12.2015	
	Razem	Kobiety	Razem	Kobiety
Ogółem bezrobotni	2983	1685	2645	1485
- w tym bezrobotni niepełnosprawni	299	127	292	122
Ogółem poszukujący pracy i nie pozostający w zatrudnieniu	113	47	121	50
- w tym niepełnosprawni poszukujący pracy i nie pozostający w zatrudnieniu	22	10	33	11

Tabela 2**Podstawowe dane statystyczne za lata 2010 - 2015 .**

WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem bezrobotni	4334	4079	4580	4666	3720	2645
w tym bezrobotni niepełnosprawni	411	378	369	392	351	292
Ogółem poszukujący pracy i nie pozostający w zatrudnieniu	150	121	144	142	121	121
w tym niepełnosprawni poszukujący pracy i nie pozostający w zatrudnieniu	50	39	34	36	30	33

Według danych statystycznych na dzień 31.12.2015 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu zarejestrowane były 292 osoby bezrobotne niepełnosprawne oraz 33 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu. Bezrobotne osoby niepełnosprawne w końcu roku 2015 stanowiły 11,04 % osób widniejących w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Zgorzelcu wśród, zarejestrowanych kobiet 8,22 % to kobiety niepełnosprawne. Porównując sytuację do lat ubiegłych zauważyć można, iż w latach 2010 – 2015 tendencja ogólnej liczby osób z orzeczonym stopniem niepełnosprawności była spadkowa za wyjątkiem roku 2013. Dla porównania na koniec 2010 roku liczba tych osób wynosiła odpowiednio: 411 osób bezrobotnych

niepełnosprawnych oraz 50 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy, na koniec 2011 roku wskaźnik ten się obniżył i liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych wynosiła 378 oraz 39 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy, w roku 2012 roku wystąpił dalszy spadek i odpowiednio liczba tych osób wynosiła: 369 osób bezrobotnych niepełnosprawnych oraz 34 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy. Natomiast na koniec 2013 roku miał miejsce wzrost liczby osób niepełnosprawnych zarówno posiadających status osoby bezrobotnej jak i osoby poszukującej pracy niepozostającej w zatrudnieniu. Na koniec roku 2014 liczba osób niepełnosprawnych zarówno bezrobotnych jak i poszukujących pracy ponownie zmalała i wynosiła 351 bezrobotnych oraz 30 poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu. Najniższa liczba tych osób w badanym okresie wystąpiła na koniec 2015 roku i wyniosła 292 w przypadku osób bezrobotnych niepełnosprawnych oraz 33 osoby niepełnosprawne poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu. Tak znaczący spadek miał związek ze znacznym spadkiem ogólnej liczby osób bezrobotnych i poszukujących pracy zarejestrowanych w urzędzie na koniec 2015 r. Udział osób bezrobotnych z orzeczonym stopniem niepełnosprawności w ogólnej liczbie bezrobotnych na koniec każdego roku wynosił odpowiednio: 2010 - 9,5%; 2011 - 9,3%, 2012 – 8,1%, 2013 - 8,4 % ; 2014 r. – 9,4 %, natomiast 2015 – 11,04 %. Widać przez to, iż po latach tendencji spadkowej udział osób niepełnosprawnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych zaczyna wzrastać, pomimo ogólnej tendencji spadkowej liczby bezrobotnych.

Tabela 3

Osoby niepełnosprawne bezrobotne włączone do ewidencji w I półroczu 2015 roku.

Wyszczególnienie	Bezrobotni		
	Razem	Kobiety	Ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
Osoby włączone do ewidencji osób niepełnosprawnych w tym:	195	85	66
- osoby zarejestrowane po raz kolejny	179	77	54
- poprzednio pracujący	178	77	54
- zamieszkali na wsi	73	34	17
- do 30 roku życia	32	12	18
- powyżej 50 roku życia	97	42	25
- z wykształceniem co najmniej średnim	59	28	27
- bez kwalifikacji zawodowych	64	35	25
- bez doświadczenia zawodowego	22	11	13

Tabela 4**Osoby niepełnosprawne bezrobotne włączone do ewidencji w II półroczu 2015 roku.**

Wyszczególnienie	Bezrobotni		
	Razem	Kobiety	Ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
Osoby włączone do ewidencji osób niepełnosprawnych w tym:	191	89	57
- osoby zarejestrowane po raz kolejny	170	79	44
- poprzednio pracujący	174	79	50
- zamieszkali na wsi	62	32	17
- do 30 roku życia	36	17	20
- powyżej 50 roku życia	92	41	19
- z wykształceniem co najmniej średnim	68	34	29
- bez kwalifikacji zawodowych	55	29	21
- bez doświadczenia zawodowego	27	15	12

Analizując pierwsze i drugie półrocze 2015 r. zauważyć można, że w drugim półroczu nieznacznie zmniejszyła się liczba niepełnosprawnych osób bezrobotnych włączonych do ewidencji (w roku ubiegłym sytuacja była odwrotna). W pierwszym półroczu liczba ta wynosiła 195 natomiast w drugim 191, a więc nastąpił spadek o 4 osoby.

Najbardziej liczebną grupę stanowiły osoby poprzednio pracujące oraz osoby zarejestrowane po raz kolejny. Osób poprzednio pracujących w I półroczu 2015 r. było 178, co stanowiło 91,28 % osób bezrobotnych niepełnosprawnych włączonych do ewidencji, w II półroczu w ewidencji tut. Urzędu osób tych było 174 (91,10 % osób włączonych do ewidencji). W I półroczu 2015 r. osób zarejestrowanych po raz kolejny było 179 (91,79% osób włączonych do ewidencji), w II półroczu – 170 (89,0% osób włączonych do ewidencji).

Ma to związek z tym, iż osoby niepełnosprawne często podejmują prac krótkookresowe, po których zakończeniu rejestrują się ponownie w tut. Urzędzie.

Trzecią co do liczebności grupą osób spośród włączonych podobnie jak w roku ubiegłym są osoby powyżej 50 roku życia. Ich liczba na koniec roku 2015 wyniosła i nieznacznie wzrosła w stosunku do końca pierwszego półrocza tj. o 2 osoby.

Tabela 5

Osoby niepełnosprawne poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu włączone do ewidencji w I półroczu 2015 roku.

Wyszczególnienie	Poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu		
	Razem	Kobiety	Ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
Osoby włączone do ewidencji osób niepełnosprawnych w tym:	16	8	8
- osoby zarejestrowane po raz kolejny	16	8	8
- poprzednio pracujący	14	8	6
- zamieszkali na wsi	0	0	0
- do 30 roku życia	5	2	3
- powyżej 50 roku życia	8	3	5
- z wykształceniem co najmniej średnim	3	3	2
- bez kwalifikacji zawodowych	4	2	2
- pobierający świadczenie rentowe z tytułu niezdolności do pracy	4	3	3
- osoby pobierające rentę socjalną	2	0	2

Tabela 6

Osoby niepełnosprawne poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu włączone do ewidencji w II półroczu 2015 roku.

Wyszczególnienie	Poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu		
	Razem	Kobiety	Ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
Osoby włączone do ewidencji osób niepełnosprawnych w tym:	26	11	14
- osoby zarejestrowane po raz kolejny	23	10	11
- poprzednio pracujący	24	9	12
- zamieszkali na wsi	6	1	3
- do 30 roku życia	5	3	5
- powyżej 50 roku życia	9	3	1
- z wykształceniem co najmniej średnim	8	5	7
- bez kwalifikacji zawodowych	5	5	2
- pobierający świadczenie rentowe z tytułu niezdolności do pracy	4	2	3
- osoby pobierające rentę socjalną	5	3	5

W I półroczu 2015 roku do ewidencji osób niepełnosprawnych zostało włączonych 16 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu. Była to grupa prawie o połowę mniejsza niż w roku 2014.

Najliczniejszą grupę wśród tych osób stanowiły osoby zarejestrowane po raz kolejny (16 osób) oraz poprzednio pracujący (14 osób). Stanowią one odpowiednio 100 % oraz 87,50 % wśród osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu włączonych do ewidencji.

W II półroczu 2015 r. osób włączonych do ewidencji tut. Urzędu było 26 tj. w stosunku do pierwszego półrocza liczba ta wzrosła o 10 osób. Wśród wskazanej grupy zarejestrowanych po raz kolejny było 23 osób, co stanowi 88,46 %, natomiast poprzednio pracujących było 24 osób (92,31%).

Tabela 7

Osoby wyłączone z ewidencji osób niepełnosprawnych w I półroczu 2015 roku.

Wyszczególnienie	Bezrobotni	Poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu
Osoby wyłączone z ewidencji osób niepełnosprawnych w tym:	245	29
- kobiety	112	14
- zamieszkali na wsi	92	2
- poprzednio pracujący	223	26
- pozostający w rejestrze powyżej 12 miesięcy	145	11
- z wykształceniem co najmniej średnim	65	7

Tabela 8

Osoby wyłączone z ewidencji osób niepełnosprawnych w II półroczu 2015 roku.

Wyszczególnienie	Bezrobotni	Poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu
Osoby wyłączone z ewidencji osób niepełnosprawnych w tym:	199	18
- kobiety	94	11
- zamieszkali na wsi	71	6
- poprzednio pracujący	182	17
- pozostający w rejestrze powyżej 12 miesięcy	104	17
- z wykształceniem co najmniej średnim	70	7

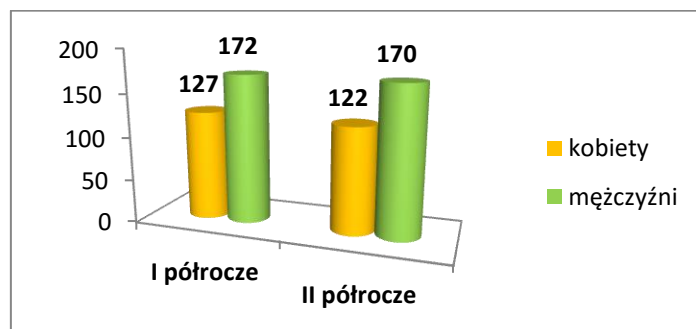
W pierwszym półroczu 2015 roku z ewidencji osób niepełnosprawnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu wyłączonych zostało 245 bezrobotnych oraz 29 poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu. W drugim półroczu wyłączono 199 osób bezrobotnych i 18 poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu. Najczęściej wyłączano osoby poprzednio pracujące, które stanowiły w pierwszym półroczu 91,02% ogółu wyłączonych, natomiast w drugim półroczu – 91,46%.

Ma to związek z tym, iż kwalifikacje osób niepełnosprawnych poprzednio pracujących są bardziej dostosowane do bieżących potrzeb rynku pracy. Takie osoby łatwiej odnajdują się na rynku pracy przez co są atrakcyjniejszymi kandydatami do zatrudnienia.

Charakterystyka osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu, uwzględniająca podział na różnorodne grupy.

Wykres 1

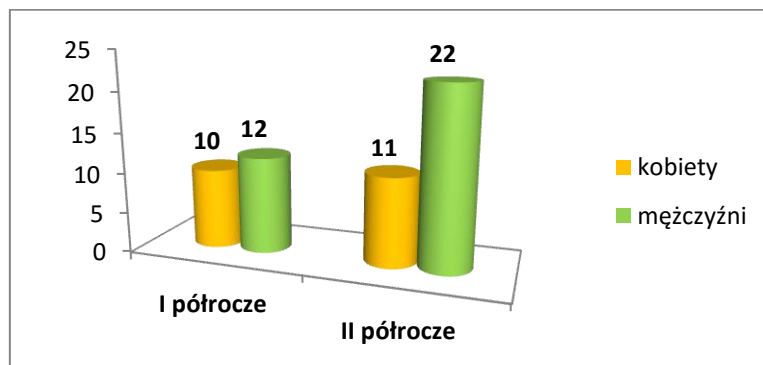
Osoby bezrobotne niepełnosprawne według płci w 2015 roku.

Jak wynika z danych przedstawionych na wykresie 1 wśród osób bezrobotnych niepełnosprawnych mężczyźni stanowili bardziej liczną grupę zarówno w I jak i II półroczu. W II półroczu zarówno liczba kobiet jak i liczba mężczyzn w porównaniu z I półroczem zmniejszyła się i tak mężczyzn było mniej o 2, natomiast grupa kobiet zmniejszyła się o 5 osób.

Wykres 2

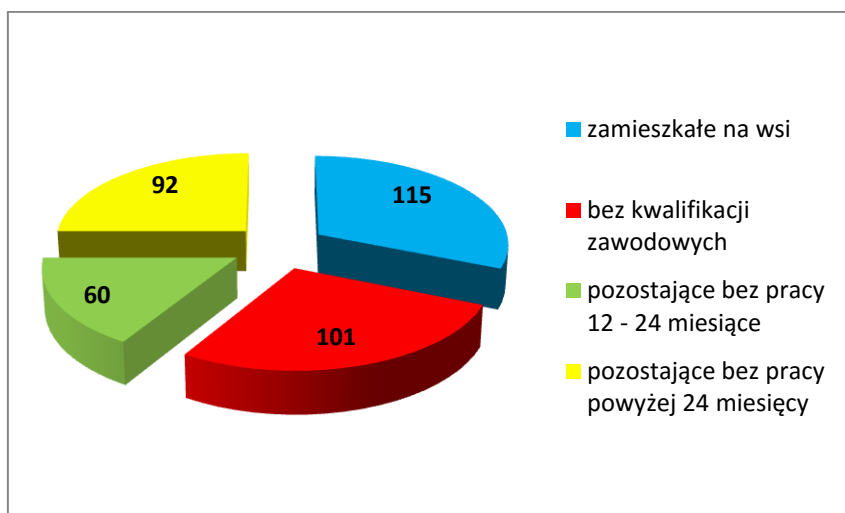
Osoby niepełnosprawne poszukujące pracy nie pozostające w zatrudnieniu według płci w 2015 roku.

Na wykresie 2 przedstawione zostały dane dotyczące osób niepełnosprawnych poszukujących pracy będących w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Zgorzelcu w 2015 r. Wśród niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu w pierwszej połowie roku jak i drugiej było więcej mężczyzn. Na koniec czerwca 2015 roku zarejestrowane były 22 osoby niepełnosprawne poszukujące pracy niepozostających w zatrudnieniu, mężczyźni stanowili grupę 12 osób, tj. 54,55 %. W drugim półroczu 2015 roku wzrosła ogólna liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu w stosunku do pierwszego półrocza i wyniosła 33 osoby, mężczyźni stanowili 66,67 % ogółu.

Wykres 3

Osoby bezrobotne niepełnosprawne według wybranych grup na koniec 2015 roku.

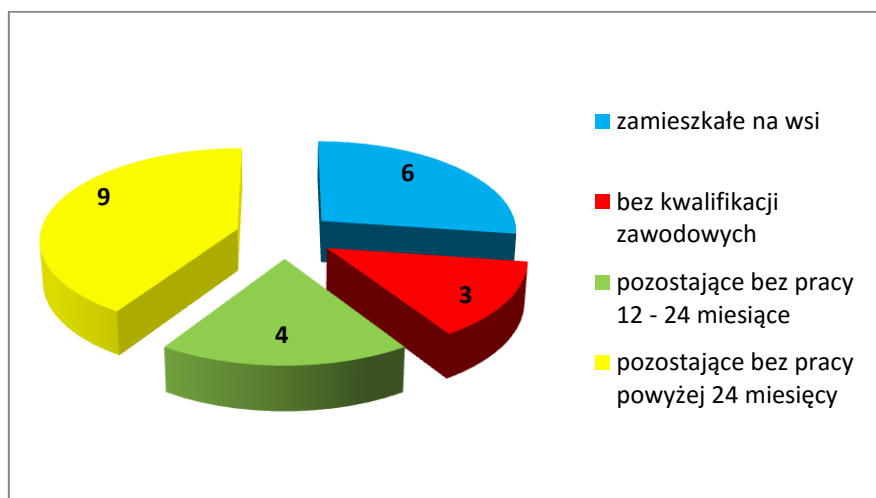
Wśród osób bezrobotnych niepełnosprawnych tj. 292 osób, w tym 155 kobiet, będących w ewidencji w końcu 2015 roku - znajdują się osoby (wykres 3):

- zamieszkałe na wsi – 115 osób,
- bez kwalifikacji zawodowych – 101 osób,
- pozostające bez pracy 12-24 miesiące – 60 osób;
- pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy - 92 osoby.

Najliczniejszą grupę wśród niepełnosprawnych osób bezrobotnych stanowią podobnie jak w poprzednich dwóch latach osoby zamieszkałe na wsi. Na koniec 2015 roku grupa ta stanowiła 39,38% ogółu zarejestrowanych niepełnosprawnych bezrobotnych. Drugą liczną grupę stanowiły osoby bez kwalifikacji zawodowych – ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych niepełnosprawnych bezrobotnych wyniósł na koniec II półrocza 34,60%. Brak kwalifikacji zawodowych wpływa negatywnie na podjęcie i utrzymanie zatrudnienia, przez co liczba osób nieposiadających kwalifikacji zwiększa się.

Wykres 4

Osoby niepełnosprawne poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu według wybranych grup w 2015 roku.

Wśród osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu (stan na koniec grudnia 2015 roku) – znajdowało się łącznie 33 osoby, w tym 11 kobiet a ich struktura przedstawiała się następująco (wykres 4):

- zamieszkałe na wsi -6 osób,
- bez kwalifikacji zawodowych - 3 osób,
- pozostające bez pracy 12-24 miesiące – 4 osoby;
- pozostające bez pracy powyżej 24 miesiące – 9 osób.

Najliczniejszą grupą były osoby, które pozostawały bez pracy przez okres 12-24 miesiące – 9 osób, co stanowiło 27,27% ogółu zarejestrowanych. Kolejną liczną grupą były osoby zamieszkujące tereny wiejskie – 6 osób, co stanowiło 18,18% ogółu zarejestrowanych. Na koniec 2015 roku spośród wszystkich zarejestrowanych 4 osoby pozostawały bez pracy przez okres 12-24 miesiące, i stanowiły 12,12% ogółu. Najmniej liczną grupę stanowiły osoby bez kwalifikacji zawodowych - ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu wyniósł na koniec II półrocza 9,09 %.

Osoby niepełnosprawne nie stanowią jednorodnej grupy, ich niepełnosprawność wpływa na zdolność do pracy i uczestnictwo w życiu społecznym. Często rodzaj i stopień niepełnosprawności jest wyznacznikiem przy zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Z punktu widzenia prowadzenia aktywnej polityki na rynku pracy i planowania instrumentów wsparcia wobec osób niepełnosprawnych wiedza na temat ich wieku, stopnia oraz głównej przyczyny niepełnosprawności ma duże znaczenie.

Tabela 9

Osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu wg rodzaju niepełnosprawności (dane na koniec drugiego półrocza 2015 r.).

<i>Rodzaj niepełnosprawności</i>	<i>Niepełnosprawni bezrobotni</i>	<i>Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu</i>	<i>Ogółem</i>
Upośledzenie umysłowe	0	0	0
Choroby psychiczne	26	12	38
Zaburzenie głosu, mowy i choroby słuchu	16	0	16
Choroby narządu wzroku	19	5	24
Upośledzenia narządu ruchu	88	5	93
Epilepsja	24	2	26
Choroby układu oddechowego i układu krążenia	25	1	26
Choroby układu pokarmowego	7	0	7
Choroby układu moczowo – płciowego	10	0	10
Choroby neurologiczne	39	5	44
Inne i nieustalone	36	3	39
Razem	391	33	323

Wśród osób niepełnosprawnych największą grupę podobnie jak w roku ubiegłym stanowią osoby z upośledzeniem narządu ruchu (28,79 %) oraz osoby ze schorzeniami neurologicznymi (13,62 %).

Tabela 10

Struktura osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu wg stopnia niepełnosprawności w 2015 roku.

Wyszczególnienie według stopnia niepełnosprawności	Niepełnosprawni bezrobotni stan na 30.06.2015	Niepełnosprawni bezrobotni stan na 31.12.2015	Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu stan na 30.06.2015	Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu stan na 31.12.2015
Stopień znaczny	7	4	1	6
Stopień umiarkowany	68	63	14	18
Stopień lekki	224	225	7	9
Razem	299	292	22	33

Zdecydowana większość niepełnosprawnych osób bezrobotnych, posiada lekki stopień niepełnosprawności i w końcu 2015 roku osoby te stanowiły 77,05% ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych. Kolejną grupą są osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, w drugim półroczu było ich 21,57%. Natomiast najmniejszą grupę stanowią osoby niepełnosprawne ze znacznym stopniem niepełnosprawności i jej udział wyniósł 1,37% ogółu.

Wśród niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu w grudniu 2015 roku (tabela 10) najwięcej było osób z orzeczonym umiarkowanym stopniem niepełnosprawności i grupa ta stanowiła 54,55% ogółu tych osób, i zmalała w stosunku do poprzednich dwóch lat. Osoby ze stopniem lekkim niepełnosprawności stanowiły 27,27% ogółu poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu, natomiast 18,18 % bezrobotnych niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu posiada znaczny stopień niepełnosprawności.

Tabela 11
Struktura osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu według wieku w 2015 roku.

Wyszczególnienie wg wieku	Niepełnosprawni bezrobotni stan na 30.06.2015	Niepełnosprawni i bezrobotni stan na 31.12.2015	Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu stan na 30.06.2015	Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu stan na 31.12.2015
18 - 24 lata	11	16	0	1
25 – 29 lata	19	13	3	3
30 - 39 lata	38	30	4	8
40 – 44 lata	23	22	5	4
45 - 49 lat	32	28	1	4
50 – 54 lat	53	52	3	4
55 – 59 lat	78	87	4	5
60 lat i więcej	45	44	2	4
Razem	299	292	22	33

Strukturę osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu według wieku w 2015 roku przedstawia tabela nr 11. Wśród osób bezrobotnych niepełnosprawnych zarejestrowanych w 2015 roku wyraźnie największą grupą były osoby w wieku 55-59 lata życia (w roku ubiegłym najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 45-54 lata). Stanowiły one 29,79% osób bezrobotnych niepełnosprawnych na koniec 2015, oraz 26,09 % na koniec I półrocza 2015. Grupą najmniej liczną zarówno w I jak i II półroczu 2015 roku była grupa w skład, której wchodziły osoby w wieku 18 – 24 lat. Ich udział w stosunku do wszystkich osób bezrobotnych posiadających orzeczony stopień o niepełnosprawności odpowiednio wynosił 3,69 % i 5,48% .

W przypadku osób poszukujących pracy w pierwszym półroczu 2015 r. największą grupą były osoby w wieku 40 – 44, ich odsetek kształtował się na poziomie 22,73 % ogółu osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu. W drugim półroczu najwięcej osób było w grupie wiekowej 30-39 lata i ich odsetek kształtował się na poziomie 24,24% ogółu osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu. Natomiast najmniej było osób w wieku 18 – 24 lata i grupa ta liczyła 1 osobę w II półroczu co stanowiło 3,03 % natomiast w I półroczu nie była żadnej osoby w takim wieku.

Tabela 12
Struktura osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu według wykształcenia w 2015 roku.

Wyszczególnienie wg poziomu wykształcenia	Niepełnosprawni bezrobotni stan na 30.06.2015	Niepełnosprawni bezrobotni stan na 31.12.2015	Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu stan na 30.06.2015	Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu stan na 31.12.2015
Wyższe	9	6	4	6
Policealne i średnie zawodowe	36	34	4	2
Średnie ogólnokształcące	18	21	3	6
Zasadnicze zawodowe	100	102	6	13
Gimnazjalne	4	2	0	0
Podstawowe i podstawowe nieukończone	132	127	5	6
Razem	299	292	22	33

Na koniec II półrocza 2015 roku najbardziej liczebną grupę wśród osób niepełnosprawnych bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym lub podstawowym nieukończonym (43,49% ogółu) i osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (34,93% ogółu). Sytuacja przedstawiała się podobnie na koniec I półrocza, gdzie osoby z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym stanowiły 44,15% ogółu, natomiast z wykształceniem zawodowym 33,44% ogółu. Analizując ilość osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu największą grupę na koniec pierwszego półrocza 2015 roku stanowiły osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe, ich odsetek kształtował się na poziomie 27,27 % ogółu. Podobnie sytuacja wyglądała na koniec II półrocza 2015 roku, gdzie odsetek osób z wykształceniem zawodowym kształtował się na poziomie 39,39%.

Wśród osób niepełnosprawnych zarejestrowanych zarówno jako osoby bezrobotne jak i poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu najmniej było osób posiadających wykształcenie

gimnazjalne. Ich odsetek na koniec drugiego półrocza wyniósł około 0,68 % wśród osób bezrobotnych, natomiast wśród osób poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu w ciągu całego 2015 roku nie było żadnej osoby z wykształceniem gimnazjalnym.

Można zauważyć, że poziom wykształcenia ma znaczący wpływ na strukturę osób zarejestrowanych w tut. Urzędzie, im wyższe wykształcenie tym mniejsza jest liczba osób mająca udział w poszczególnych grupach. Potwierdzeniem tego jest fakt, iż osoby z wykształceniem wyższym stanowiły jedną z najmniej liczebnych grup wśród osób bezrobotnych posiadających orzeczony stopień o niepełnosprawności. Ich odsetek w tej grupie osób na koniec pierwszego półrocza wyniósł 3,01% (wzrósł w stosunku do roku ubiegłego o 0,3), natomiast na koniec drugiego półrocza ukształtował się na poziomie 2,05% (zmalął w stosunku do roku ubiegłego o 1,35).

II. Realizowane programy aktywizacji zawodowej w 2015 roku na rzecz osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgorzelcu.

Powiatowy Urząd Pracy w Zgorzelcu informuje, że w 2015 r. realizował działania na rzecz wzrostu aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych. Na aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych z powiatu zgorzeleckiego przeznaczono ogółem 292 297,99 zł z tego:

- 67 578,64 zł środki z Funduszu Pracy,
- 140 000,00 zł środki PFRON przeznaczone na aktywizację zawodową,
- 66 458,99 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 Projekt „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w powiecie zgorzeleckim” - Działanie 8.1 współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego,
- 18 260,369 zł w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój w projekcie „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie zgorzeleckim (I)” współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Tabela 13

Wydatkowanie środków w rozbiciu na źródła finansowania, formę aktywizacji oraz liczbę osób korzystających ze wsparcia w 2015 roku.

forma aktywizacji	źródło finansowania							
	FP		PFRON		POWER		RPO	
	kwota	osoby	kwota	osoby	kwota	osoby	kwota	osoby
staż	8 623,52	2	0,00	0	13 876,67	3	3 458,99	1
prace społecznie użyteczne	7 333,74	10	0,00	0	0,00	0	0,00	0
szkolenia	8 064,50	2	0,00	0	0,00	0	0,00	0
środki na podjęcie działalności gospodarczej	0,00	0	60 000,00	3	0,00	0	63 000,00	3
refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy	36 000,00	2	80 000,00	2	0,00	0	0,00	0
prace interwencyjne	7 556,88	1	0	0	4 383,69	1	0,00	0
	67 578,64	17	140 000,00	5	18 260,36	4	66 458,99	4

Tabela 14

Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy w 2015 roku.

Nazwa programu	Osoby rozpoczynające programy w 2015 roku	
	Bezrobotni niepełnosprawni	Niepełnosprawni poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu
Szkolenie	2	0
Staż	6	0
Podjęcie pracy na stanowiskach objętych refundacją kosztów wyposażenia stanowisk pracy	3	1
Prace społecznie użyteczne	10	0
Jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej	5	1
Prace interwencyjne	2	0
Razem	28	2

Aktywizacją objęto łącznie 30 osób, w tym 28 osób bezrobotnych niepełnosprawnych i 2 osoby niepełnosprawne poszukujące pracy nie pozostające w zatrudnieniu.

W roku 2015 najbardziej liczną grupę stanowili uczestnicy prac społecznie użytecznych. W takiej formie wsparcia wzięło udział 10 osób bezrobotnych niepełnosprawnych, koszt tej formy aktywizacji wyniósł 7 333,74 zł. Organizacja prac społecznie użytecznych ma na celu aktywizację zawodową osób długotrwale bezrobotnych nie posiadających prawa do zasiłku z Funduszu Pracy,

korzystających z pomocy finansowej Ośrodków Pomocy Społecznej. Organizatorem tych prac są gminy.

Dużym zainteresowaniem wśród osób posiadających orzeczony stopień niepełnosprawności cieszyły się w 2015 roku staże, które zorganizowano łącznie dla grupy 6 osób niepełnosprawnych. Staż umożliwia zdobycie kwalifikacji zawodowych i doświadczenia zawodowego co może się przyczynić do powrotu lub wejścia na rynek pracy. Dzięki odbyciu stażu osoba niepełnosprawna nabywa praktyczne umiejętności do wykonywania pracy zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Na sfinansowanie staży w 2015 roku przeznaczono łącznie kwotę 25 959,18 zł.

W 2015 roku osoby niepełnosprawne korzystały także chętnie ze wsparcia finansowego w postaci bezzwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej, 6 osób otrzymało dotacje w tym 1 osoba poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu. Łączna kwota wsparcia w roku ubiegłym dla wszystkich osób niepełnosprawnych podejmujących działalność gospodarczą wyniosła 123 000,00 zł.

W roku 2015 Powiatowy Urząd Pracy w Zgorzelcu finansował również koszty szkoleń, których uczestnikami były 2 osoby bezrobotne posiadające orzeczony stopień niepełnosprawności. Na organizację szkoleń dla wspomnianej grupy osób w roku ubiegłym przeznaczono łącznie kwotę 8 064,50 zł. Szkolenia to pozaszkolne zajęcia mające na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia.

Tutejszy Urząd wspiera także inicjatywy gospodarcze podmiotów działających na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, formą takiego wsparcia są refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanej osoby niepełnosprawnej oraz organizacja zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych. W 2015 r. zatrudnienie na nowotworzonych i wyposażonych miejscach pracy podjęły 4 osoby niepełnosprawne, z których 1 osoba posiadała status poszukującej pracy niepozostającej w zatrudnieniu. Zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych podjęły natomiast 2 osoby bezrobotne niepełnosprawne.

Koszt utworzenia wszystkich subsydiowanych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych w 2015 roku wyniósł 127 940,57 zł.

W Centrum Aktywizacji Zawodowej w 2015 r. świadczone były usługi poradnictwa i pośrednictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych w zakresie:

- pomocy w podjęciu decyzji zawodowej, czyli wyborze odpowiedniej drogi zawodowej,
- możliwości szkolenia i kształcenia zawodowego z uwzględnieniem rodzaju i stopnia uszkodzenia organizmu,
- możliwości uzyskania zatrudnienia w danym zawodzie i sytuacji na lokalnym rynku pracy.

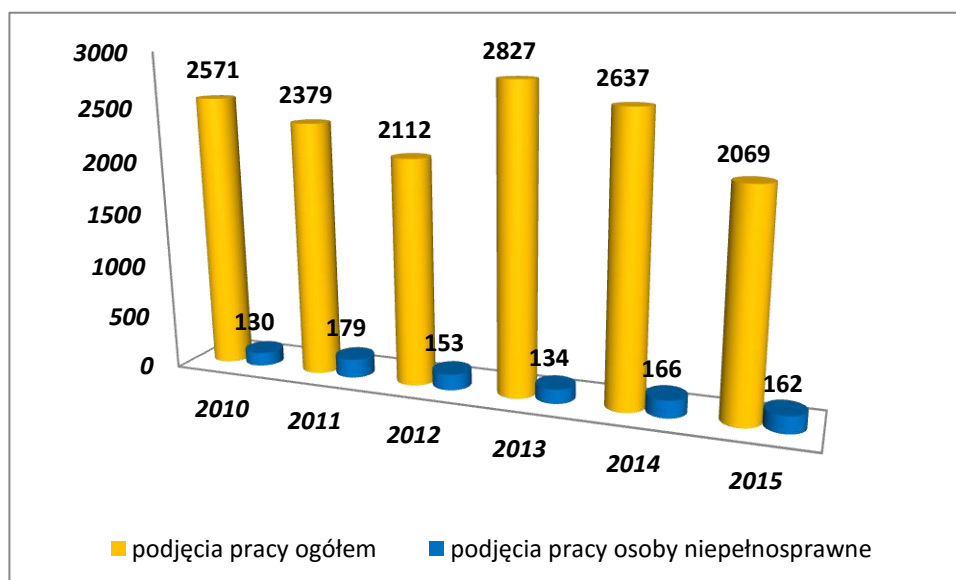
W 2014 roku usługami poradnictwa zawodowego objęto również osoby z orzeczoną stopniem niepełnosprawności, w tym:

- 19 osób – poradnictwo indywidualne (w ramach porad indywidualnych liczba wizyt wynosiła 23),
- 2 osób – poradnictwo grupowe,
- 4 osób – informacja zawodowa grupowa.

W dużej części grupa osób niepełnosprawnych to osoby bez kwalifikacji zawodowych, z wykształceniem podstawowym i przeciwwskazaniami do wykonywania ciężkiej pracy fizycznej. W przypadku trudności w określaniu predyspozycji zawodowych osób niepełnosprawnych istnieje możliwość skorzystania z pomocy doradcy zawodowego psychologa z Centrum Planowania i Kariery Zawodowej z Jeleniej Góry. Ponadto osoby otrzymują informacje na temat możliwości uzyskania kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach, także organizowanych i finansowanych przez inny podmiot, tzn. bez skierowania tut. urzędu.

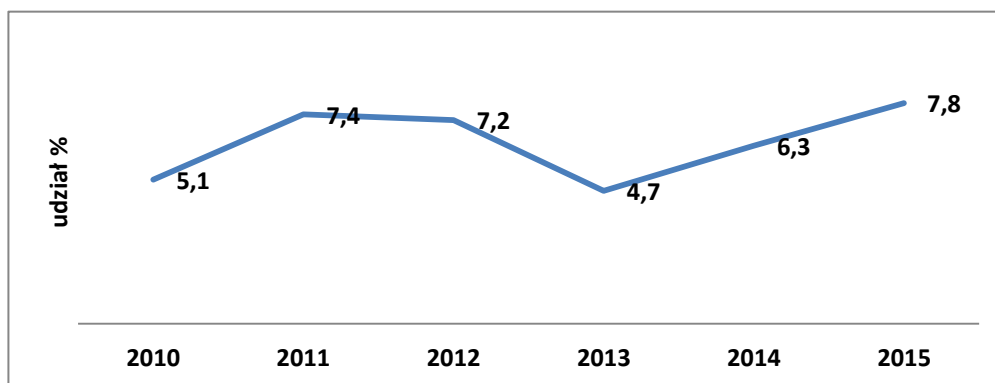
Najbardziej pożądanym efektem aktywizacji jest podjęcie zatrudnienia przez osobę niepełnosprawną bezrobotną. Efektywność zatrudnieniowa - podjęcie pracy w trakcie lub w okresie do 3 miesięcy po ukończeniu stażu przez osobę niepełnosprawną kształtowała się na poziomie 4 osób co stanowi 66,67 % z ogółu kończących staż. W przypadku szkoleń, na które kierował osoby niepełnosprawne tut. urząd efektywność badana w w/w okresie wynosiła 50 % co oznacza, iż pracę podjęła 1 osoba.

Wykres 5
Podjęcia pracy niepełnosprawnych osób bezrobotnych w latach 2010 – 2015.

Wykres 6

Udział procentowy osób niepełnosprawnych spośród wszystkich bezrobotnych podejmujących pracę w latach 2010 - 2015.

Analizując powyższe wykresy zauważamy, iż porównując rok 2015 z latami poprzednimi po spadku zanotowanym w 2013 ponownie nastąpił wzrost wskaźnika udziału osób niepełnosprawnych podejmujących pracę spośród wszystkich bezrobotnych wyłączonych z ewidencji z powodu podjęcia zatrudnienia. W latach 2011 -2012 oraz w roku 2013 wskaźnik ten był na najwyższym poziomie i tak w 2012 roku spośród 2112 osób podejmujących pracę, 7,2% stanowiły osoby z orzecznym stopniem niepełnosprawności (77 mężczyzn i 76 kobiet), natomiast w roku 2011 odpowiednio osób takich było 2379, z których 179 było osobami bezrobotnymi posiadającymi orzecznony stopień o niepełnosprawności, co stanowiło 7,5 %. W okresach poprzednich oraz w roku 2013 wskaźnik ten kształtował się na poziomie około 5%.

W 2014 roku wskaźniki podjęć pracy przez osoby niepełnosprawne uległ ponownie poprawie i przekroczył poziom 6%. Spośród 2637 osób podejmujących pracę, z czego 166 osoby posiadały orzecznony stopień niepełnosprawności (83 mężczyzn i 83 kobiety) co stanowiło 6,3%.

W roku 2015 nadal utrzymała się tendencja wzrostowa i wskaźnik podjęć pracy przez osoby niepełnosprawne był na najwyższych poziomach spośród badanych okresów – wyniósł 7,8%. Spośród 2069 osób podejmujących pracę 162 osoby posiadały orzecznony stopień o niepełnosprawności (w tym 82 to kobiety).

Tabela 15

Oferty pracy dla osób niepełnosprawnych zgłaszane w miesiącu do Powiatowego Urzędu Pracy w Zgorzelcu w 2015 roku.

Miesiące 2015 rok	Liczba ofert pracy	z tego liczba ofert pracy miejsc subsydiowanych
Styczeń	7	0
Luty	2	1
Marzec	6	2
Kwiecień	10	0
Maj	16	0
Czerwiec	6	0
Lipiec	4	2
Sierpień	5	1
Wrzesień	1	1
Październik	27	1
Listopad	0	0
Grudzień	9	1
RAZEM	93	9

Jak przedstawia tabela 15, Powiatowy Urząd Pracy w Zgorzelcu w 2015 roku dysponował 93 ofertami pracy dla osób posiadających orzeczony stopień niepełnosprawności, z czego 9 dotyczyło ofert pracy na subsydiowane miejsca pracy (ogólna liczba ofert dla osób niepełnosprawnych w stosunku do roku 2013 wzrosła o 5, a w stosunku do roku 2014 o 1). Dodatkowo osoby niepełnosprawne mogły korzystać ze wszystkich ofert pracy zamkniętych i otwartych, które były w dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy w Zgorzelcu. Warunkiem było spełnianie oczekiwań stawianych przez pracodawców planujących zatrudnienie.

Praca stanowi istotny element życia, w przypadku niepełnosprawnych pełni rolę szczególną. Dla osoby niepełnosprawnej, zatrudnienie zgodnie z możliwościami i zainteresowaniami, jest nie tylko sposobem na poprawę sytuacji ekonomicznej, ale także niezbędnym warunkiem odzyskania poczucia własnej wartości i pełnej integracji ze środowiskiem. Z tych względów odpowiednia aktywizacja a wcześniej edukacja jest jednym z ogniw prawidłowej i skutecznej rehabilitacji społecznej. Niepełnosprawni podejmując pracę wchodzą w relacje z otoczeniem zawodowym. Daje im to możliwość zdobycia kompetencji społecznych oraz przezwyciężenia obaw przez kontaktem z innymi ludźmi. Bardzo ważne jest więc podejmowanie wszelkich działań mogących pośrednio lub bezpośrednio wpływać na dalszą poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy.

Sporządziła:

Anna Lisowska